

Nr 79.

Av herr Hage, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av §§ 17, 21, 27 och 28 regeringsformen, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 4 till årets riksdag ha föreslagits vissa ändringar i paragraferna 17, 21, 27 och 28 av regeringsformen m. m. vilka ändringar främst syfta till att åstadkomma en revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag. I detta sammanhang har även i propositionen föreslagits en ändring, som utöver denna fråga berör ett annat spörsmål. Det har nämligen påyrkats en ändring av regeringsformens paragraf 28, första punkten, gående ut därpå, att denna punkt skall utformas på följande sätt: »Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra svenske *medborgare* till alla de ämbeten» etc., under det att denna passus hittills varit utformad så: »Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra *infödde* svenske *män* till alla de ämbeten» etc.

Detta förslag till omformulering av grundlagstexten syftar först till att giva Kungl. Maj:t möjlighet att utnämna *kvinnor* till befattningar och ämbeten i allmänhet. Men därutöver innebär förslaget ett borttagande av en gammal, nu antikverad bestämmelse därom, att den som skall kunna antagas till en sådan befattning, skall vara *infödd* svensk.

Härav framgår, som ovan nämnts, att Kungl. Maj:t i detta sammanhang även upptagit till behandling en justering, berörande ett helt annat område än kvinnas befogenhet att vinna befordran till tjänst eller ämbete. Då så är fallet, förefaller det motionären, som om det kunde anföras starka skäl för att i detta sammanhang även på en *annan* punkt justera paragrafens lydelse. Med dess nuvarande lydelse på denna punkt, vilken icke i detta sammanhang föreslagits till ändring, innebär nämligen paragrafen ifråga även en annan bestämmelse, som är så orimlig, att den fortast borde komma bort. Jag syftar här på det stadgande på 19:e och 20:e raderna, där det utsäges, att för att en utländsk medborgare skall kunna kallas och befordras till lärarebefattning vid universiteten, såsom ock till lärare och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, ävensom till läkarebefattningar, fordras bl. a., att sådan utlänning skall bekänna den rena evangeliska läran.

En sådan bestämmelse som denna förefaller rent abderitisk, då den torde

innebära, att t. ex. en utländsk professor eller lärare i fysik, kemi, läkekonst eller skön konst icke skall kunna antagas till en dylik befattning, utan att han bekänner sig till den rena evangeliska läran. Därför hade det enligt motionärens mening varit rimligt — då nu denna punkt i paragraf 28 i alla fall föreslagits till omformulering — att man, liksom i det förut nämnda fallet, låtit omformuleringen sträcka sig längre.

Det kan visserligen sägas, att det här gäller en liten och mera sällan aktuell fråga. Men å andra sidan har det dock inträffat och kan alltjämt komma att inträffa, att Kungl. Maj:t anser sig böra kalla någon utländsk man eller kvinna av utmärkt förtjänst till en här nämnd befattning. Då skulle det vara rent orimligt, om ett sådant kallande ej skulle kunna ske, beroende därpå att vederbörande icke fyllde det här nämnda kravet. (Såvida icke den i lagtexten längre fram befintliga passusen: »Till alla övriga ämbeten och tjänster» etc. upphäver den förutnämnda bestämmelsen.)

Slutligen är det väl att antaga, att den här nämnda bestämmelsen — emanerande från en gången tid med en annan åskådning — av rent förbiseende kommit att stå kvar i lagtexten. Allt talar alltså för, att i samband med den i propositionen föreslagna lagändringen även detta rudimentära lagstadgande kommer bort.

Det hemställes alltså,

att riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts proposition nr 4 med förslag till ändrad lydelse av paragraferna 17, 21, 27 och 28 regeringsformen m. m. med den ändringen att orden »de där den rena evangeliska läran bekänna» borttages ur lagtexten i paragraf 28 raderna 20—21 (»föreslagen lydelse») samt

att riksdagen måtte efter förslag av resp. utskott göra den ändring i andra författningsbestämmelser, som eventuellt kunna i det sammanhanget bliva behövliga.

Stockholm den 20 januari 1945.

Ernst Hage.